Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

18. travnja 2024.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Uredba (EU) 2015/848 – Postupci u slučaju nesolventnosti – Glavni postupak u slučaju nesolventnosti u Njemačkoj i sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti u Španjolskoj – Pobijanje popisa vjerovnika i njihovih tražbina koji je sastavio upravitelj u slučaju nesolventnosti iz sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti – Klasifikacija tražbina zaposlenika – Datum koji se uzima u obzir – Prijenos u Njemačku imovine koja se nalazi u Španjolskoj – Ustrojstvo dužnikove imovine u sekundarnom postupku u slučaju nesolventnosti – Vremenski parametri koje treba uzeti u obzir”

U spojenim predmetima C-765/22 i C-772/22,

povodom dvaju zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koje je uputio Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Trgovački sud br. 1 u Palmi de Mallorci, Španjolska), odlukama od 24. studenoga 2022. (C-765/22) i od 25. studenoga 2022. (C-772/22), koje je Sud zaprimio 16. prosinca 2022. i 19. prosinca 2022., u postupcima

**Luis Carlos,**

**Severino,**

**Isidora,**

**Angélica,**

**Paula,**

**Luis Francisco,**

**Delfina**

protiv

**Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España** (C-765/22),

i

**Victoriano,**

* Jezik postupka: španjolski

**Bernabé,**

**Jacinta,**

**Sandra,**

**Patricia,**

**Juan Antonio,**

**Verónica**

protiv

**Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España,**

**Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG** (C-772/22),

SUD (treće vijeće),

u sastavu: K. Jürimäe (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, K. Lenaerts, predsjednik Suda, u svojstvu suca trećeg vijeća, N. Piçarra, N. Jääskinen i M. Gavalec, suci,

nezavisni odvjetnik: J. Richard de la Tour,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Luisa Carlosa, Severina, Isidoru, Angélicu, Paulu, Luisa Francisca, Delfinu, Victoriana, Bernabéa, Jacintu, Sandru, Patriciu, Juana Antonia i Verónicu, A. Martínez Domingo, *abogado*, i M. I. Muñoz García, *procuradora*,

– za Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España, L. A. Martín Bernardo, *administrador concursal*,

– za španjolsku vladu, A. Ballesteros Panizo, u svojstvu agenta,

– za Europsku komisiju, S. Pardo Quintillán i W. Wils, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetima odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

**Presudu**

1 Zahtjevi za prethodnu odluku odnose se na tumačenje, s jedne strane, članka 7. stavka 1. i stavka 2. točaka (g) i (h) te članka 35. Uredbe (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti (SL 2015., L 141, str. 19. i ispravak SL 2016., L 349, str. 9.), u vezi s uvodnom izjavom 72. te uredbe i, s druge strane, članka 3. stavka 2., članka 21. stavaka 1. i 2. i članka 34. navedene uredbe.

2 Zahtjevi su upućeni u okviru dvaju sporova između Luisa Carlosa, Severina, Isidore, Angélice, Paule, Luisa Francisca i Delfine, s jedne strane, i društava Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España (u daljnjem tekstu: Air Berlin Španjolska), s druge strane, u vezi s osporavanjem popisa vjerovnika i njihovih tražbina koji je sastavio upravitelj u slučaju nesolventnosti u okviru sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti pokrenutog protiv društva Air Berlin Španjolska na španjolskom državnom području (predmet C-765/22) i, drugo, Victoriana, Bernabéa, Jacinte, Sandre, Patricie, Juana Antonia i Verónice, s jedne strane, i društava Air Berlin Španjolska i Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG (u daljnjem tekstu: Air Berlin), s druge strane, u vezi s osporavanjem radnje kojom je prenesena imovina s tog državnog područja (predmet C-772/22).

## Pravni okvir

### *Pravo Unije*

3 Uvodne izjave 3., 22., 23., 40., 46., 48., 66. do 68. i 72. Uredbe br. 2015/848 glase:

„(3) Radi pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta, prekogranični bi se postupci u slučaju nesolventnosti trebali odvijati učinkovito i djelotvorno. Ovu Uredbu treba donijeti radi postizanja tog cilja koji spada u pravosudnu suradnju u građanskim stvarima u smislu članka 81. Ugovora.

[…]

(22) Ova Uredba polazi od činjenice da zbog velikih razlika u materijalnom pravu nije moguće uvesti postupak u slučaju nesolventnosti s univerzalnim područjem primjene u cijeloj [Europskoj] uniji. Primjena, bez izuzetaka, prava države u kojoj se pokreće takav postupak zbog toga bi često izazivala poteškoće. Na primjer, to važi za vrlo različite nacionalne zakone o osiguranju tražbina u državama članicama. Nadalje, prava prvenstva koja uživaju neki vjerovnici u postupku u slučaju nesolventnosti u nekim su slučajevima potpuno različita. Pri sljedećem preispitivanju ove Uredbe bit će potrebno utvrditi daljnje mjere kako bi se poboljšala prava prvenstva za zaposlenike na europskoj razini. Ova bi Uredba trebala uzeti u obzir tu različitost nacionalnih zakona na dva različita načina. S jedne strane trebalo bi osigurati posebna pravila o mjerodavnom pravu u slučaju posebno značajnih prava i pravnih odnosa (npr. stvarnih prava i ugovora o radu). S druge strane, uz glavni postupak u slučaju nesolventnosti s univerzalnim područjem primjene trebalo bi dozvoliti i nacionalni postupak koji obuhvaća samo imovinu koja se nalazi u državi gdje se pokreće postupak.

(23) Ova Uredba omogućuje da se glavni postupak u slučaju nesolventnosti pokrene u državi članici gdje dužnik ima središte svojih glavnih interesa. Ti postupci imaju općenito područje primjene i usmjereni su k tomu da obuhvate svu dužnikovu imovinu. Zbog zaštite različitosti interesa, ova Uredba dopušta pokretanje sekundarnih postupaka u slučaju nesolventnosti koji se odvijaju usporedo s glavnim postupcima u slučaju nesolventnosti. Sekundarni postupci u slučaju nesolventnosti mogu se pokrenuti u državi članici gdje dužnik ima poslovni nastan. Učinci sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti ograničeni su na imovinu koja se nalazi u toj državi. Obvezna pravila o koordinaciji s glavnim postupkom u slučaju nesolventnosti zadovoljavaju potrebu za jedinstvenom primjenom u Uniji.

[…]

(40) Osim zaštite lokalnih interesa, sekundarni postupci u slučaju nesolventnosti mogu poslužiti u različite svrhe. Može biti slučajeva u kojima je dužnikova nesolvencijska masa previše složena da bi se njome upravljalo kao jedinicom ili su razlike u dotičnim pravnim sustavima tako velike da se mogu javiti poteškoće kada se učinci koji proizlaze iz prava države u kojoj se pokreće postupak prošire i na druge države članice u kojima se imovina nalazi. Iz tog razloga upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti može zatražiti pokretanje sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti kada je to potrebno radi učinkovitog upravljanja nesolvencijskom masom.

[…]

(46) Radi osiguravanja djelotvorne zaštite lokalnih interesa, upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti ne bi trebao biti u mogućnosti realizirati ili premjestiti, na način koji predstavlja zlouporabu, imovinu koja se nalazi u državi članici u kojoj se nalazi poslovni nastan, a posebno u svrhu sprečavanja mogućnosti da se takvi interesi učinkovito zadovolje ako bi se naknadno pokrenuo sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti.

[…]

48. […] Kako bi se osigurala značajnija uloga glavnog postupka u slučaju nesolventnosti, upravitelju u slučaju nesolventnosti u takvom postupku trebalo bi osigurati nekoliko mogućnosti za intervenciju u sekundarne postupke u slučaju nesolventnosti koji su istodobno u tijeku. […]

[…]

(66) Za pitanja koja pokriva, ova Uredba trebala bi propisivati jedinstvena pravila o sukobu zakona koja zamjenjuju, unutar njihovog područja primjene, nacionalna pravila međunarodnog privatnog prava. Osim ako nije drugačije određeno, mjerodavno pravo je pravo države članice u kojoj se pokreće postupak (*lex concursus*). Ovo pravilo međunarodnog privatnog prava treba jednako važiti i za glavni postupak u slučaju nesolventnosti i za lokalne postupke. *Lex concurcus* uređuje sve učinke postupka u slučaju nesolventnosti, postupovne kao i materijalne, na osobe i pravne odnose kojih se to tiče. Njime se određuju svi uvjet[i] za pokretanje, vođenje i okončanje postupka u slučaju nesolventnosti.

(67) Automatsko priznavanje postupka u slučaju nesolventnosti na koji se redovno primjenjuje pravo države članice u kojoj se postupak pokreće može se kositi s pravilima prema kojima se poduzimaju pravne radnje u ostalim državama članicama. Kako bi se zaštitila opravdana očekivanja i sigurnost radnji u državama članicama u kojima nisu pokrenuti postupci, trebalo bi osigurati cijeli niz izuzetaka od općeg pravila.

(68) Postoji osobita potreba, u slučaju stvarnih prava, za pravilima kojima bi se odstupilo od prava države u kojoj se postupak pokreće, a zato što su takva prava od velike važnosti kod odobrenja kredita. Osnovu, važenje i opseg stvarnih prava trebalo bi stoga redovito određivati prema *lex situs*, te na njih ne bi trebalo utjecati pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti. Nositelju stvarnih prava trebalo bi stoga biti omogućeno dodatno jamstvo za ostvarivanje prava na izdvajanje ili odvojeno namirenje. Ako na imovini postoji stvarno pravo prema pravilima jedne države članice, *lex situs*, a glavni se postupak u slučaju nesolventnosti vodi u drugoj državi članici, upravitelju u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti trebalo bi biti omogućeno da predloži pokretanje sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti u području nadležnosti gdje nastaju stvarna prava ako dužnik tamo ima poslovni nastan. Ako sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti nije pokrenut, svaki višak od prodaje imovine na kojoj postoje stvarna prava trebao bi biti plaćen upravitelju u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti.

[…]

(72) S ciljem zaštite zaposlenika i radnih mjesta, posljedice postupka u slučaju nesolventnosti na nastavak ili okončanje radnog odnosa i prava i obveze svih strana u takvom odnosu trebale bi se urediti pravom koje se primjenjuje na relevantni ugovor o radu, u skladu s općim pravilima međunarodnog privatnog prava. Štoviše, u slučaju kada je za okončanje ugovora o radu potrebno odobrenje sudskog ili upravnog tijela, država članica u kojoj se nalazi poslovni nastan dužnika trebala bi zadržati nadležnost za izdavanje takvog odobrenja i u slučaju da u toj državi članici nije pokrenut postupak u slučaju nesolventnosti. Sva druga pitanja u vezi s pravom o nesolventnosti, kao što su ona o tom[e] jesu li tražbine zaposlenika zaštićene pravima prvenstva i o statusu koji mogu imati ta prava prvenstva, trebalo bi odrediti pravom države članice u kojoj je postupak u slučaju nesolventnosti (glavni ili sekundarni) pokrenut osim u slučajevima kada je preuzeta obveza o izbjegavanju sekundarnih postupaka u slučaju nesolventnosti u skladu s ovom Uredbom.”

4 Člankom 2. te uredbe, naslovljenim „Definicije”, propisuje se:

„Za potrebe ove Uredbe:

[…]

5. ‚upravitelj u slučaju nesolventnosti’ znači svaka osoba ili tijelo čija je funkcija, uključujući i na privremenoj osnovi:
   i. provjeriti i prihvatiti tražbine podnesene u postupku u slučaju nesolventnosti;
   ii. predstavljati skupni interes vjerovnika;
   iii. upravljati, u cijelosti ili djelomično, imovinom koja je oduzeta dužniku;
   iv. likvidirati imovinu iz točke iii.; ili
   v. nadgledati upravljanje poslovima dužnika.

[…]

7. ‚sudska odluka o pokretanju postupka u slučaju nesolventnosti' uključuje:
   i. odluku bilo kojeg suda o pokretanju postupka u slučaju nesolventnosti ili potvrđivanju pokretanja takvog postupka; i
   ii. odluku suda da imenuje upravitelja u slučaju nesolventnosti;

8. ‚vrijeme pokretanja postupka' znači vrijeme kada sudska odluka o pokretanju postupka u slučaju nesolventnosti počinje proizvoditi učinke, bez obzira na to je li odluka konačna ili ne;

[…]

11. ‚lokalni vjerovnik' znači vjerovnik čije tražbine prema dužniku proizlaze iz poslovanja poslovne jedinice koja je smještena u državi članici koja nije država članica u kojoj se nalazi središte glavnih interesa dužnika ili su s tom operacijom povezane;

[…]"

5 Članak 3. navedene uredbe naslovljen „Međunarodna nadležnost" u stavcima 1. do 3. određuje:

„1. Sudovi države članice na čijem se državnom području nalazi središte dužnikovih glavnih interesa nadležni su za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti (‚glavni postupak u slučaju nesolventnosti'). Središte glavnih interesa jest mjesto gdje dužnik obavlja redovito poslovanje te koje može biti provjereno od trećih strana.

[…]

2. Kada se središte dužnikova glavnih interesa nalazi unutar državnog područja jedne države članice, sudovi druge države članice nadležni su za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti protiv tog dužnika samo ako on ima poslovni nastan na državnom području te druge države članice. Učinci tih postupaka su ograničeni na imovinu dužnika koja se nalazi na državnom području potonje države članice.

3. Kada su postupci u slučaju nesolventnosti pokrenuti u skladu sa stavkom 1., svi postupci pokrenuti naknadno u skladu sa stavkom 2. jesu sekundarni postupci u slučaju nesolventnosti."

6 Članak 6. iste uredbe naslovljen „Nadležnost za parnice koje izravno proizlaze iz postupka u slučaju nesolventnosti i koje su s njim tijesno povezane" u stavku 1. propisuje:

„Sudovi države članice na čijem državnom području je pokrenut postupak u slučaju nesolventnosti u skladu s člankom 3. nadležni su za svaku parnicu koja izravno proizlazi iz postupka u slučaju nesolventnosti i koja je s njim tijesno povezana, poput tužbi radi pobijanja dužnikovih radnji."

7 U skladu s člankom 7. Uredbe br. 2015/848, naslovljenim „Mjerodavno pravo":

„1. Ako ova Uredba ne propisuje drugačije, mjerodavno pravo za postupke u slučaju nesolventnosti i njihove učinke jest pravo države članice na čijem su državnom području takvi postupci pokrenuti, (‚država u kojoj je pokrenut postupak').

2. Pravom države u kojoj je pokrenut postupak utvrđuju se uvjeti za pokretanje takvih postupaka, njihovo vođenje i njihovo okončanje. Posebno se utvrđuje sljedeće:

[…]

(g) tražbine koje će se prijaviti u vezi s dužnikovom nesolvencijskom masom i postupanje s tražbinama koje su nastale nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti;

(h) pravila koja uređuju prijavljivanje, provjeru i priznavanje tražbina;

[…]

(m) pravila koja se odnose na ništavost, pobojnost i nemogućnost izvršenja pravnih radnji štetnih za vjerovnike."

8 Članak 8. te uredbe, naslovljen „Stvarna prava trećih", propisuje:

„1. Pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti nema učinka na stvarna prava vjerovnika ili trećih u odnosu na materijalnu ili nematerijalnu, pokretnu ili nepokretnu imovinu, ni određenu imovinu ni skupine neodređene imovine kao cjeline koja se mijenja s vremena na vrijeme, koja pripada dužniku, a nalazi se na državnom području druge države članice u vrijeme pokretanja postupka.

[…]

4. Stavak 1. ne onemogućava ništavost, pobojnost ili nemogućnost izvršenja pravnih radnji iz članka 7. stavka 2. točke (m)."

9 Članak 10. navedene uredbe, naslovljen „Pridržaj prava vlasništva", glasi:

„1. Pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti protiv kupca neke imovine ne utječe na prava prodavatelja koja se temelje na pridržaju prava vlasništva, ako se u vrijeme pokretanja postupka ta imovina nalazi na državnom području države članice u kojoj nije pokrenut postupak.

2. Pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti protiv prodavatelja imovine, nakon predaje imovine ne predstavlja osnovu za poništenje ili raskid ugovora, te ne sprečava kupca u stjecanju prava vlasništva ako se u vrijeme pokretanja postupka predmet prodaje nalazi na državnom području države članice u kojoj nije pokrenut postupak.

3. Stavci 1. i 2. ne onemogućavaju ništavost, pobojnost ili nemogućnost izvršenja pravnih radnji iz članka 7. stavka 2. točke (m)."

10 Članak 13. iste uredbe, naslovljen „Ugovori o radu", određuje:

„1. Učinci postupka u slučaju nesolventnosti na ugovore o radu i radne odnose uređuju se isključivo pravom države članice koje je mjerodavno za ugovor o radu.

2. Sudovi države članice u kojoj bi se mogao pokrenuti sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti zadržavaju nadležnost u vezi s odobravanjem raskida ili izmjene ugovora iz ovog članka čak i ako u toj državi članici nije pokrenut postupak u slučaju nesolventnosti.

Prvi podstavak primjenjuje se i na tijelo koje je nadležno u skladu s nacionalnim pravom za odobravanje raskida ili izmjene ugovora iz ovog članka.”

11 Članak 21. Uredbe 2015/848, naslovljen „Ovlasti upravitelja u slučaju nesolventnosti”, u stavcima 1. i 2. propisuje:

„1. Upravitelj u slučaju nesolventnosti imenovan od strane suda koji ima nadležnost na temelju članka 3. stavka 1. može se u drugoj državi članici koristiti svim ovlastima koje su mu dodijeljene pravom države u kojoj je pokrenut postupak, dok god ondje nije pokrenut drugi postupak u slučaju nesolventnosti niti je ondje poduzeta bilo koja mjera osiguranja koja bi bila u suprotnosti s time, a slijedom prijedloga za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti u toj državi. U skladu s člancima 8. i 10. upravitelj u slučaju nesolventnosti posebno može premjestiti dužnikovu imovinu s državnog područja države članice u kojoj se nalazi.

2. Upravitelj u slučaju nesolventnosti imenovan od strane suda koji je nadležan na temelju članka 3. stavka 2. može u bilo kojoj drugoj državi članici tražiti putem sudova ili izvan suda da pokretna imovina bude premještena s državnog područja države u kojoj je pokrenut postupak na državno područje te druge države članice nakon što je pokrenut postupak u slučaju nesolventnosti. Upravitelj u slučaju nesolventnosti također može podignuti zahtjev za poništenje koji je u interesu vjerovnika.”

12 Poglavlje III. te uredbe, naslovljeno „Sekundarni postupci u slučaju nesolventnosti”, sadržava, među ostalim, njezine članke 34. do 36.

13 Članak 34. navedene uredbe, naslovljen „Pokretanje postupka”, propisuje:

„Ako je glavni postupak u slučaju nesolventnosti pokrenut od strane suda države članice i priznat u drugoj državi članici, sud te druge države članice koji je nadležan na temelju članka 3. stavka 2. može pokrenuti sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti u skladu s odredbama iz ovog poglavlja. Ako je dužnikova nesolventnost bila uvjet glavnog postupka, ona se ponovno ne ispituje u državi članici u kojoj se može pokrenuti sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti. Učinci sekundarnih postupaka u slučaju nesolventnosti ograničeni su na imovinu dužnika koja se nalazi unutar državnog područja države članice u kojoj su ti postupci pokrenuti.”

14 U skladu s člankom 35. iste uredbe, naslovljenim „Mjerodavno pravo”:

„Osim ako nije drukčije predviđeno ovom Uredbom, pravo mjerodavno za sekundarne postupke u slučaju nesolventnosti jest pravo države članice na čijem su državnom području pokrenuti sekundarni postupci u slučaju nesolventnosti.”

15 Člankom 36. Uredbe 2015/848, naslovljenim „Pravo na preuzimanje obveze radi izbjegavanja sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti”, propisano je:

„1. Kako bi se izbjeglo pokretanje sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti, upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti može preuzeti jednostranu obvezu (‚obveza’) u odnosu na imovinu koja se nalazi u državi članici u kojoj bi se sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti mogao pokrenuti, da će pri raspodjeli te imovine ili primitaka kao rezultata njezine realizacije postupati u skladu s pravima raspodjele i prvenstva prema nacionalnom pravu kakve bi vjerovnici imali da je sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti pokrenut u toj državi članici. U obvezi se navode činjenične pretpostavke na kojima se ona

temelji, osobito u odnosu na vrijednost imovine koja se nalazi u državi članici i raspoloživih mogućnosti za realizaciju te imovine.

2. Ako je obveza preuzeta u skladu s ovim člankom, pravo koje je mjerodavno za raspodjelu prihoda od realizacije imovine iz stavka 1., na isplatne redove tražbina vjerovnika i za prava vjerovnika u odnosu na imovinu iz stavka 1. pravo je države članice u kojoj je mogao biti pokrenut sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti. Relevantan trenutak za određivanje imovine iz stavka 1. jest trenutak preuzimanja obveze.

[…]

5. Obvezu odobravaju poznati lokalni vjerovnici. […] Upravitelj u slučaju nesolventnosti obavješćuje poznate lokalne vjerovnike o obvezi, pravilima i postupcima za njezino odobrenje te o odobrenju ili odbijanju obveze.

6. Obveza koja je preuzeta i odobrena u skladu s ovim člankom obvezujuća je za nesolvencijsku masu. Ako je sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti pokrenut u skladu s člancima 37. i 38., upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti imovinu koju je uklonio s državnog područja te države članice nakon što je obveza preuzeta ili, u slučaju da je ta imovina realizirana, prihode od nje, prenosi na upravitelja u slučaju nesolventnosti iz sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti.

[…]”

16 Članak 45. te uredbe, naslovljen „Ostvarivanje vjerovničkih prava”, u stavku 1. određuje da „[V]jerovnik može prijaviti svoju tražbinu u glavnom postupku u slučaju nesolventnosti i u bilo kojem sekundarnom postupku u slučaju nesolventnosti.”

### *Španjolsko pravo*

17 U skladu s člancima 231., 232. i 238. Ley Concursal (Zakon o postupku u slučaju nesolventnosti), u verziji proizašloj iz Real Decreto Legislativo 1/2020 por el qu se aprueba el texto refundido de la Ley Concursal (Kraljevska zakonodavna uredba 1/2020 kojom se potvrđuje pročišćeni tekst Zakona o postupku u slučaju nesolventnosti) od 5. svibnja 2020. (BOE br. 127 od 7. svibnja 2020.), aktivna procesna legitimacija se ponajprije dodjeljuje upravitelju u slučaju nesolventnosti. Međutim, to se svojstvo može podredno dodijeliti vjerovnicima ako su oni pisanim putem zatražili od upravitelja u slučaju nesolventnosti da podnese tužbu i ako je on nije podnio u roku od dva mjeseca od slanja opomene.

18 Članak 242. Zakona o postupku u slučaju nesolventnosti glasi:

„Sljedeće se tražbine smatraju tražbinama prema nesolvencijskoj masi:

[…]

8. Tražbine nastale zbog obavljanja profesionalne ili poslovne djelatnosti stečajnog dužnika nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti. Ovim su pravilom obuhvaćene tražbine iz radnog odnosa za to razdoblje, uključujući otpremnine ili prestanak ugovorâ o radu do kojih je došlo nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti […]

[…]”

## Glavni postupci i prethodna pitanja

19 Odlukom od 1. studenoga 2017. Amtsgericht Charlottenburg (Općinski sud u Charlottenburgu, Njemačka) pokrenuo je glavni postupak u slučaju nesolventnosti u pogledu društva Air Berlin. To je društvo prestalo obavljati svoju djelatnost nakon pokretanja tog postupka. Zatim je na temelju rješenja od 6. studenoga 2020. u Španjolskoj pokrenut sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti u pogledu tog istog društva, s obzirom na to da ono ima podružnicu u Španjolskoj posredstvom društva Air Berlin Španjolska.

20 Tužitelji u glavnom postupku, koji su bili zaposlenici društva Air Berlin Španjolska, dobili su otkaz nakon prestanka obavljanja djelatnosti društva Air Berlin.

### *Predmet C-765/22*

21 Tužitelji iz glavnog postupka pokrenuli su postupak pred španjolskim sudovima kako bi osporili zakonitost svojih otkaza.

22 Presudom od 30. travnja 2018. Sala de lo Social de l' Audiencia Nacional (Radno vijeće Visokog nacionalnog suda, Španjolska) poništilo je otkaze s učinkom od 24. studenoga 2017. s obrazloženjem da se ne čini da je upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti pokrenuo postupak u slučaju nesolventnosti u Španjolskoj kako bi ishodio sudsko odobrenje od suda nadležnog u postupku i da zakonskim predstavnicima zaposlenika nije dostavio obveznu dokumentaciju.

23 Budući da društvo Air Berlin nije moglo vratiti tužitelje iz glavnog postupka na njihova radna mjesta, naloženo mu je da im isplati određene iznose na ime naknade štete i plaća nepodmirenih tijekom postupka osporavanja otkaza.

24 Tužitelji iz glavnog postupka, odnosno lokalni vjerovnici u smislu članka 2. točke 11. Uredbe 2015/848, prijavili su svoja potraživanja u glavnom postupku u slučaju nesolventnosti pokrenutom u Njemačkoj i u sekundarnom postupku u slučaju nesolventnosti pokrenutom u Španjolskoj na temelju članka 45. stavka 1. Uredbe 2015/848.

25 Te su tražbine u okviru glavnog postupka u slučaju nesolventnosti priznate kao prioritetne jer se u skladu s njemačkim pravom smatraju tražbinama prema stečajnoj masi. Nasuprot tomu, u okviru sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti imenovani upravitelj u slučaju nesolventnosti smatrao je da su tražbine tužiteljâ iz glavnog postupka „tražbine u postupku u slučaju nesolventnosti” posljedično razvrstane kao neprioritetne tražbine s općim pravom prvenstva. Naime, prema njegovu mišljenju, upućivanje iz članka 242. točke 8. Zakona o postupku u slučaju nesolventnosti, na tražbine iz radnog odnosa koje nastanu ili se utvrde sudskom odlukom nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti odnosi se na one nastale ili utvrđene u sekundarnom, a ne na one nastale ili utvrđene nakon pokretanja glavnog postupka u slučaju nesolventnosti.

26 Tužitelji iz glavnog postupka podnijeli su Juzgadu de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Trgovački sud br. 1 u Palmi de Mallorci, Španjolska), koji je sud koji je uputio zahtjev, incidentalni zahtjev kako bi osporili tako utvrđen popis vjerovnika u pogledu priznavanja i

klasifikacije njihovih tražbina. Istaknuli su da se „pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti" iz članka 242. stavka 8. Zakona o postupku u slučaju nesolventnosti nužno odnosi na glavni postupak u slučaju nesolventnosti, tako da bi se na temelju te odredbe njihove tražbine po osnovi plaće nastale nakon pokretanja potonjeg postupka trebale kvalificirati kao tražbine prema nesolvencijskoj masi.

27 Sud koji je uputio zahtjev najprije smatra da se čini da je Zakon o postupku u slučaju nesolventnosti, kao što to proizlazi iz članka 7. stavka 1. i stavka 2. točaka (g) i (h) te iz članka 35. Uredbe (EU) 2015/848, mjerodavno pravo za utvrđivanje tražbina koje treba uključiti u dužnikovu nesolvencijsku masu i načina na koji treba postupati s tražbinama nastalim nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti.

28 Osim toga, taj sud ima dvojbe u pogledu datuma pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti koji treba uzeti u obzir kako bi se kvalificirale tražbine u glavnom postupku. Budući da su odluke španjolskih radnih sudova donesene nakon datuma pokretanja glavnog postupka u slučaju nesolventnosti, ali prije datuma pokretanja sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti, tražbine u glavnom postupku su ili „tražbine prema nesolvencijskoj masi" ili „tražbine u postupku u slučaju nesolventnosti" u skladu s postupkom u slučaju nesolventnosti koji valja primijeniti na temelju članka 242. točke 8. Zakona o postupku u slučaju nesolventnosti.

29 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je tumačenje upravitelja u slučaju nesolventnosti u okviru sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti u skladu s doslovnim tumačenjem članka 242. točke 8. Zakona o postupku u slučaju nesolventnosti. Međutim, taj sud smatra da bi to tumačenje moglo biti proturječno sustavnom tumačenju članka 7. stavka 1. i stavka 2. točaka (g) i (h) te članka 35. Uredbe 2015/848, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 72., u okviru pojednostavljenog univerzalnog postupka koji je osmišljen navedenom uredbom.

30 Osobito kad je, u skladu s uvodnim izjavama 23. i 40. iste uredbe, jedan od razloga zbog kojih je moguće pokrenuti sekundarne postupke u slučaju nesolventnosti upravo zaštita lokalnih interesa. U tom kontekstu, bilo bi nedosljedno da se Uredbom 2015/848 predviđa da se prvenstvo potraživanja ili klasifikacija potraživanja radnika utvrđuju u interesu zaštite lokalnih interesa, u skladu sa Zakonom o postupku u slučaju nesolventnosti u državi u kojoj je pokrenut postupak, ali da primjena navedenog zakona dovodi do rezultata koji šteti interesima čija se zaštita traži.

31 U tim je okolnostima Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Trgovački sud br. 1 u Palmi de Mallorci) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Mogu li se, u okviru pojednostavljenog univerzalnog postupka u slučaju nesolventnosti iz Uredbe [2015/848], kojom se omogućuje pokretanje sekundarnih postupaka koji se odnose isključivo na imovinu koja se nalazi u državi u kojoj je pokrenut postupak, članak 35. i članak 7. stavak 1. i stavak 2. točke (g) i (h) [te uredbe], u vezi s [njezinom] uvodnom izjavom 72., tumačiti na način da se primjena prava države u kojoj je pokrenut sekundarni postupak [u slučaju nesolventnosti] na „postupanje s tražbinama koje su nastale nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti" odnosi na tražbine nastale nakon pokretanja glavnog, a ne sekundarnog postupka?"

### *Predmet C-772/22*

32 Prilikom pokretanja glavnog postupka u slučaju nesolventnosti 1. studenoga 2017., društvo Air Berlin imalo je imovinu i prava na španjolskom državnom području. Među njima je bila tražbina osigurana stvarnopravnim osiguranjem na zemljišnim česticama upisanima u zemljišne knjige

br. 2 Ciudad Real (Španjolska), čiji je vlasnik bilo društvo CR Aeropuertos SL. Protiv potonjeg društva Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (Prvostupanjski sud br. 4 u Ciudad Realu, Španjolska) pokrenuo je postupak u slučaju nesolventnosti te je društvu Air Berlin priznato potraživanje s posebnim pravom prvenstva.

33 Budući da se upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupku u slučaju nesolventnosti pozvao na prava društva Air Berlin, Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (Prvostupanjski sud br. 4 u Ciudad Realu) 10. svibnja 2019. odlučio je prenijeti iznos od 1 061 291,86 eura na fiducijarni račun upravitelja u slučaju nesolventnosti radi plaćanja tražbine s posebnim pravom prvenstva.

34 Prije tog prijenosa, sudac Juzgada de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (Prvostupanjski sud br. 4 u Ciudad Realu) zatražio je i dobio dokaz o odobrenju od njemačkog suda pred kojim se vodi glavni postupak u slučaju nesolventnosti. S druge strane, taj sudac nije bio obaviješten o činjenici da je Juzgado de lo Social nº 5 de Palma de Mallorca (Radni sud br. 5 u Palmi de Mallorci, Španjolska) 24. siječnja 2018. odredio privremenu zapljenu imovine i prava povezanih s društvom Air Berlin Španjolska, kako bi se zajamčila isplata tražbine iz radnog odnosa u iznosu od 245 996,93 eura u korist jednog od tužitelja iz glavnog postupka.

35 Tužitelji iz glavnog postupka podnijeli su Juzgadu de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Trgovački sud br. 1 u Palmi de Mallorci), koji je sud koji je uputio zahtjev, tužbu za poništenje te radnje kojom je imovina premještena izvan španjolskog državnog područja. U okviru te tužbe oni prigovaraju upravitelju u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti zbog nezakonitog premještanja imovine koja se nalazi u državi članici u kojoj bi se, zbog postojanja poslovnog nastana, mogao pokrenuti sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti. Tvrde da je slijedom toga došlo do povrede članaka 34. i 36. Uredbe 2015/848 kao i uvodne izjave 46. navedene uredbe. Lokalni vjerovnici bili bi oštećeni jer ih ta radnja sprečava da ostvare isplatu svojih tražbina.

36 Tužitelji iz glavnog postupka dodaju da se prema njima postupalo diskriminatorno u odnosu na postupanje prema drugim zaposlenicima iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti koji se odnosi na društvo Air Berlin jer im nije isplaćen nikakav iznos.

37 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je potrebno dobiti pojašnjenja o tumačenju te uredbe.

38 Kao prvo, on se pita o načinu na koji se sastavljena masa sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti i, konkretnije, o vremenskom parametru koji treba uzeti u obzir za određivanje imovine i prava koja su njezin sastavni dio.

39 Kao drugo, sud koji je uputio zahtjev pita se o mogućoj nezakonitosti i zlouporabi premještanja imovine s područja na kojem se nalazi poslovni nastan.

40 Taj sud ističe da u skladu s člankom 21. stavkom 1. Uredbe 2015/848, upravitelj u slučaju nesolventnosti može premjestiti dužnikovu imovinu s državnog područja države članice u kojoj se nalazi.

41 U ovom se slučaju postavlja pitanje može li na temelju te ovlasti upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti premjestiti dužnikovu imovinu s državnog područja države članice ako zna da je pokretanje sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti vjerojatno i unatoč sudskoj odluci kojom je određena privremena zapljena imovine.

42 Kao treće, taj se sud pita o pravu vjerovnika na podnošenje tužbi radi pobijanja radnji upravitelja u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti.

43 Navedeni sud u tom pogledu ističe da se u članku 6. stavku 1. Uredbe 2015/848 izričito navodi da su sudovi države članice na čijem je državnom području pokrenut postupak u slučaju nesolventnosti u skladu s člankom 3. nadležni za odlučivanje o tužbama radi pobijanja radnji.

44 Međutim, isti sud dvoji o tome je li zahtjev koji su podnijeli tužitelji iz glavnog postupka zahtjev za poništenje u smislu članka 21. stavka 2. te uredbe jer se njihov zahtjev odnosi na radnju upravitelja u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti, a ne dužnika.

45 Međutim, čak i ako takav upravitelj djeluje u ime i za račun dužnika, tu radnju nije izvršio dužnik, nego navedeni upravitelj u izvršavanju ovlasti koja mu je dodijeljena člankom 21. stavkom 1. Uredbe 2015/848 da premjesti dužnikovu imovinu s državnog područja države članice u kojoj se nalazi.

46 Sud koji je uputio zahtjev stoga smatra da je tumačenje članka 21. stavka 2. Uredbe 2015/848 nužno kako bi se utvrdilo može li se takvu radnju koju je poduzeo upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti opozvati na zahtjev upravitelja u slučaju nesolventnosti iz sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti.

47 Naime, odgovor na to pitanje omogućit će mu da utvrdi imaju li lokalni vjerovnici, u skladu sa sustavom supsidijarne aktivne procesne legitimacije vjerovnika, predviđenim člancima 232. i 238. Zakona o postupku u slučaju nesolventnosti, aktivnu procesnu legitimaciju za podnošenje tužbe u glavnom postupku.

48 U tim je okolnostima Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Trgovački sud br. 1 u Palmi de Mallorci) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Može li se članak 3. stavak 2. i članak 34. Uredbe [2015/848] tumačiti na način da imovina koja se nalazi u državi u kojoj je pokrenut sekundarni postupak u slučaju [nesolventnosti] i na koju su ograničeni učinci tog postupka, obuhvaća samo onu koja postoji u trenutku pokretanja sekundarnog postupka u slučaju [nesolventnosti], a ne i imovinu koja je postojala kad je pokrenut glavni postupak u slučaju [nesolventnosti]?

2. Može li se članak 21. stavak 1. Uredbe [2015/848] tumačiti na način da je u skladu s ovlasti premještanja dužnikove imovine s državnog područja države članice u kojoj se ona nalazi to da upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti odluči premjestiti imovinu a da ne podnese zahtjev za pokretanje sekundarnog postupka u slučaju [nesolventnosti] ili da ga izbjegne tako što ponudi jednostranu obvezu u skladu s člancima 36. i 37. [te uredbe] kad je poznato da postoje lokalni vjerovnici s tražbinama iz radnih odnosa koje su priznate sudskim odlukama i zapljena imovine koje je naložio radni sud navedene države članice?

3. Može li se članak 21. stavak 2. Uredbe [2015/848] tumačiti na način da se ovlast podnošenja zahtjevâ za poništenje u interesu vjerovnikâ, koja se dodjeljuje upravitelju u slučaju nesolventnosti iz sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti, primjenjuje u slučaju poput predmetnoga, u kojem se nastoji poništiti radnja koju je izvršio upravitelj u slučaju nesolventnosti koji je imenovan u glavnom postupku u slučaju nesolventnosti?”

## O prethodnim pitanjima

49 Uvodno valja pojasniti da je Uredbom 2015/848 stavljena izvan snage i zamijenjena Uredba Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku (SL 2000., L 160, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 3.), i tumačenje koje je Sud dao u pogledu odredbi potonje vrijedi i za odredbe prvonavedene uredbe, kada se te odredbe mogu smatrati istovjetnima.

### *Prethodno pitanje u predmetu C-765/22*

50 Svojim jedinim pitanjem u predmetu C-765/22 sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 7. i 35. Uredbe 2015/848, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 72., tumačiti na način da se njima propisuje primjena prava države u kojoj je otvoren sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti na postupanje s tražbinama koje su nastale nakon pokretanja tog postupka, a ne na tražbine nastale između pokretanja glavnog postupka u slučaju nesolventnosti i sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti.

51 U tom pogledu, što se tiče, kao prvo, teksta relevantnih odredbi, valja najprije primijetiti, da članak 7. stavak 1. Uredbe 2015/848, koji se primjenjuje na glavne i sekundarne postupke u slučaju nesolventnosti, i članak 35. te uredbe, koji se odnosi samo na sekundarne postupke u slučaju nesolventnosti, upućuju na pravo države članice u kojoj je postupak pokrenut.

52 Tako u skladu s člankom 2. točkom 8. navedene uredbe, vrijeme pokretanja postupka znači vrijeme kada sudska odluka o pokretanju postupka u slučaju nesolventnosti počinje proizvoditi učinke, bez obzira na to je li odluka konačna ili ne.

53 Kao drugo, člankom 7. stavkom 2. točkom (g) iste uredbe pojašnjava se da pravo države članice na čijem je državnom području otvoren postupak određuje, među ostalim, postupanje s tražbinama koje su nastale nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti.

54 Iz tih očitovanja proizlazi da je članak 7. stavak 1. Uredbe 2015/848 kolizijsko pravilo, pri čemu je ta kvalifikacija uostalom potvrđena uvodnom izjavom 66. te uredbe, u kojoj se navodi da jedinstvena pravila o sukobu zakona koja su njome propisana zamjenjuju nacionalna pravila međunarodnog privatnog prava (vidjeti po analogiji presudu od 22. studenoga 2012., Bank Handlowy i Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, t. 47.).

55 Točno je da iz uvodne izjave 72. navedene uredbe proizlazi da bi se učinci postupka u slučaju nesolventnosti na nastavak ili okončanje radnog odnosa i prava i obveze svih strana u takvom odnosu trebali urediti pravom koje se primjenjuje na relevantni ugovor o radu, a ne pravom države u kojoj je pokrenut postupak u slučaju nesolventnosti. Međutim, u toj se uvodnoj izjavi izričito navodi da se navedeno odstupanje ne primjenjuje na pitanje jesu li tražbine zaposlenika zaštićene pravima prvenstva i o statusu koji mogu imati ta prava prvenstva.

56 Osim toga, s obzirom na to da tekst odredbe kojom se odstupa od načela treba usko tumačiti (vidjeti u tom smislu presude od 18. siječnja 2001., Komisija/Španjolska, C-83/99, EU:C:2001:31, t. 19. i od 10. ožujka 2005., EasyCar, C-336/03, EU:C:2005:150, t. 21.), to pravilo nužno mora vrijediti za članak 13. Uredbe 2015/848 koji je iznimka od načela l*ex concursus*, pojašnjenog u uvodnoj izjavi 66. te uredbe.

57 Iz toga slijedi da pitanje koje se odnosi na postupanje s tražbinama poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, nastalim nakon pokretanja glavnog postupka u slučaju nesolventnosti, i koje se odnosi na njihovo priznavanje i klasifikaciju, ulazi u područje primjene članka 7. stavka 2. točke (g) Uredbe 2015/848, koji sadržava izričito upućivanje na zakon države u kojoj je pokrenut postupak. Slijedom toga, o tom pitanju treba odlučiti primjenom *lex concursus*, koji je određen kao primjenjiv na toj osnovi (vidjeti po analogiji presudu od 22. studenoga 2012., Bank Handlowy i Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, t. 50.).

58 Kao drugo, to tumačenje članaka 7. i 35. Uredbe 2015/848, na temelju kojeg je pravo države članice u kojoj je pokrenut postupak u slučaju nesolventnosti to koje određuje postupanje s tražbinama nastalim nakon pokretanja navedenog postupka, potkrijepljeno je sustavnim tumačenjem te uredbe.

59 Naime, kao prvo, iz članka 3. stavka 2. i članka 34. Uredbe 2015/848 proizlazi da su učinci sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti ograničeni na imovinu dužnika koja se na datum pokretanja tog postupka nalazi na državnom području države članice u kojoj je pokrenut navedeni postupak (vidjeti po analogiji presude od 11. lipnja 2015., Comité d'entreprise de Nortel Networks i dr., C-649/13, EU:C:2015:384, t. 48., i od 14. studenoga 2018., Wiemer & Trachte, C-296/17, EU:C:2018:902, t. 40.).

60 Kao drugo, primjenjivost načela *lex concursus* na datum pokretanja sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti omogućuje da se lako utvrdi mjerodavno pravo, poštujući pritom mogućnost koju članak 45. iste uredbe ostavlja vjerovnicima da prijave svoje tražbine ne samo u okviru glavnog postupka u slučaju nesolventnosti, nego i u okviru bilo kojeg sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti.

61 Kao treće, s obzirom na to da je članak 7. Uredbe 2015/848 kolizijsko pravilo, takvo tumačenje također je u skladu s ciljem te uredbe, a to nije uspostava jedinstvenog postupka u slučaju nesolventnosti, nego, kao što to proizlazi iz njezine uvodne izjave 3., osiguravanje učinkovitog funkcioniranja prekograničnih postupaka u slučaju nesolventnosti. U tu svrhu, kao što je to Sud već imao priliku presuditi, navedenom se uredbom utvrđuju pravila o nadležnosti i priznavanju kao i pravila o mjerodavnom pravu u tom području (vidjeti po analogiji presudu od 22. studenoga 2012., Bank Handlowy i Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, t. 45.). Postupanje s tražbinama nastalim nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti predviđenog tim člankom 7. stoga treba riješiti na temelju *lex concursus* koji je određen kao primjenjiv.

62 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da članke 7. i 35. Uredbe 2015/848, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 72., treba tumačiti na način da se pravo države u kojoj je pokrenut sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti primjenjuje na postupanje s tražbinama koje su nastale nakon pokretanja tog postupka, a ne na postupanje s tražbinama nastalim između pokretanja glavnog postupka u slučaju nesolventnosti i sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti.

### *Prethodna pitanja u predmetu C-772/22*

#### *Prvo pitanje*

63 Prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 2. i članak 34. Uredbe 2015/848 tumačiti na način da se imovinska masa koja se nalazi u državi u kojoj je pokrenut sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti sastoji samo od imovine koja se nalazi na

državnom području te države članice u trenutku pokretanja tog postupka ili uključuje i imovinu koja se nalazila na državnom području navedene države članice kada je glavni postupak u slučaju nesolventnosti pokrenut i koju je u međuvremenu premjestio upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti.

64 Naime, kako to proizlazi iz sudske prakse navedene u točki 59. ove presude, iz teksta tih odredbi proizlazi da su učinci sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti ograničeni na imovinu dužnika koja se na datum pokretanja tog postupka nalazi na državnom području države članice u kojoj je pokrenut navedeni postupak.

65 To je tumačenje, nadalje, potkrijepljeno sustavnim tumačenjem Uredbe 2015/848.

66 Naime, kao prvo, iako iz teksta članka 21. stavka 2. te uredbe proizlazi da je upravitelj u slučaju nesolventnosti u sekundarnom stečajnom postupku ovlašten tražiti da pokretna imovina bude premještena s državnog područja države u kojoj je pokrenut postupak na državno područje druge države članice, ta je mogućnost izričito ograničena na prijenose izvršene nakon pokretanja navedenog postupka.

67 Kao drugo, članak 36. stavak 1. navedene uredbe također predviđa da upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti može preuzeti jednostranu obvezu u odnosu na imovinu koja se nalazi u državi članici u kojoj bi se sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti mogao pokrenuti, i to kako bi se izbjegao takav postupak. U slučaju da je takva obveza preuzeta, članak 36. stavak 6. iste uredbe pojašnjava da, ako je sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti pokrenut unatoč obvezi upravitelja u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti, taj upravitelj mora prenijeti svu imovinu koju je premjestio s državnog područja te države članice nakon preuzimanja obveze.

68 Tom se odredbom ističe volja zakonodavca Unije da ograniči posljedice pokretanja sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti na radnje koje je poduzeo upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka.

69 Naposljetku, tumačenjem članka 3. stavka 2. i članka 34. Uredbe 2015/848, kojim se imovinska masa koja se nalazi u državi u kojoj je pokrenut sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti ograničava na imovinu koja se nalazi na državnom području te države članice u trenutku pokretanja tog postupka, mogu se pomiriti različiti ciljevi koji se nastoje postići tom uredbom, kako su navedeni osobito u njezinim uvodnim izjavama 23. i 40.

70 Naime, iako je glavni cilj sekundarnih postupaka u slučaju nesolventnosti zaštita lokalnih interesa, glavni postupak u slučaju nesolventnosti proizvodi univerzalne učinke jer se primjenjuje na dužnikovu imovinu koja se nalazi u svim državama članicama (vidjeti po analogiji presudu od 22. studenoga 2012., Bank Handlowy i Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, t. 40.). Stoga u tom sustavu, kao što je to pojašnjeno u uvodnoj izjavi 48. navedene uredbe, glavni postupak u slučaju nesolventnosti ima, u odnosu na sekundarni stečajni postupak, prevladavajuću ulogu (vidjeti po analogiji presudu od 22. studenoga 2012., Bank Handlowy i Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, t. 60.). Naime, Uredbom 2015/848 ostvaruje se cilj učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja prekograničnih postupaka u slučaju nesolventnosti koordinacijom glavnog i sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti uz poštovanje prvenstva glavnog postupka u slučaju nesolventnosti (vidjeti po analogiji presudu od 22. studenoga 2012., Bank Handlowy i Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, t. 72.).

71 Iz prethodnih razlaganja proizlazi da članak 3. stavak 2. i članak 34. Uredbe 2015/848 treba tumačiti na način da se imovinska masa koja se nalazi u državi u kojoj je pokrenut sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti sastoji samo od imovine koja se nalazi na državnom području te države članice u trenutku pokretanja tog postupka.

*Drugo pitanje*

72 Drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 21. stavak 1. Uredbe 2015/848 tumačiti na način da upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti može premjestiti dužnikovu imovinu s državnog područja države članice različite od one iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti iako je svjestan postojanja, s jedne strane, tražbina iz radnog odnosa lokalnih vjerovnika na državnom području te druge države članice, priznatih sudskim odlukama, i, s druge strane, privremene zapljene imovine o kojoj je odlučio radni sud potonje države članice.

73 Kada je riječ o tekstu članka 21. stavka 1. Uredbe 2015/848, tom je odredbom propisano da se upravitelj u slučaju nesolventnosti može u drugoj državi članici koristiti „svim ovlastima koje su mu dodijeljene pravom države [članice]" u kojoj je pokrenut glavni postupak u slučaju nesolventnosti, „dok god ondje nije pokrenut drugi postupak u slučaju nesolventnosti niti je ondje poduzeta bilo koja mjera osiguranja koja bi bila u suprotnosti s time, a slijedom prijedloga za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti u toj državi". Međutim, tom se odredbom izričito pojašnjava da te ovlasti uključuju ovlast premještanja imovine s državnog područja države članice u kojoj se nalaze, pod jedinim uvjetom primjene članaka 8. i 10. te uredbe koji se odnose na postojanje stvarnog prava vjerovnika ili treće osobe odnosno na slučaj pridržaja prava vlasništva.

74 Kao što je to navedeno u uvodnim izjavama 67. i 68. navedene uredbe, te iznimke kojima je cilj zaštititi legitimna očekivanja i sigurnost pravnih radnji u državama članicama različitima od one u kojoj je pokrenut postupak u slučaju nesolventnosti moraju se usko tumačiti te njihov doseg ne smije prelaziti ono što je nužno za ostvarenje tog cilja (vidjeti po analogiji presude od 16. travnja 2015., Lutz, C-557/13, EU:C:2015:227, t. 34. i od 22. travnja 2021., Oeltrans Befrachtungsgesellschaft, C-73/20, EU:C:2021:315, t. 24.).

75 Međutim, tražbine iz radnog odnosa koje imaju lokalni vjerovnici i privremena zapljena imovine, kao što je to slučaj u glavnom postupku, ne mogu spriječiti to da upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti prenese imovinu s državnog područja države članice u kojoj je pokrenut sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti, osim ako se te tražbine ili ta privremena zapljena imovine, s obzirom na pravo primjenjivo na temelju članka 8. iste uredbe, odnose na stvarna prava.

76 To tumačenje potvrđuje kontekst članka 21. točke 1. Uredbe br. 2015/848.

77 Kao prvo, u prvoj rečenici članka 21. stavka 2. te uredbe propisano je da je upravitelj u slučaju nesolventnosti u sekundarnom stečajnom postupku može tražiti da pokretna imovina bude premještena s državnog područja države u kojoj je pokrenut postupak na državno područje druge države članice „nakon što je pokrenut [navedeni] postupak u slučaju nesolventnosti". Drugom rečenicom te odredbe dodaje se da taj upravitelj također može podignuti zahtjev za poništenje koji je u interesu vjerovnika. Međutim, potonje pojašnjenje ima koristan učinak samo ako se odnosi na imovinu različitu od one na koju se odnosi prva rečenica odredbe, tako da je ta imovina nužno ona koja bi bila prenesena s državnog područja države članice sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti prije njegova pokretanja.

78 Člankom 21. stavcima 1. i 2. Uredbe 2015/848 tako se jamči povezanost ovlasti upravitelja u slučaju nesolventnosti i mehanizama zaštite interesa lokalnih vjerovnika u skladu s voljom zakonodavca Unije, kako je izražena u uvodnoj izjavi 46. te uredbe. Naime, u skladu s tom odredbom, upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti ne bi trebao biti u mogućnosti realizirati ili premjestiti, na način koji predstavlja zlouporabu, imovinu koja se nalazi u državi članici u kojoj se nalazi poslovni nastan, a posebno u svrhu sprečavanja mogućnosti da se takvi interesi učinkovito zadovolje ako bi se naknadno pokrenuo sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti.

79 Kao drugo, takvo tumačenje članka 21. stavka 1. Uredbe 2015/848, prema kojem upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti može premjestiti dužnikovu imovinu s državnog područja države članice koja nije država glavnog postupka u slučaju nesolventnosti, potkrijepljeno je člankom 36. stavkom 6. te uredbe.

80 Naime, kada je sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti pokrenut dok je upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti prethodno preuzeo jednostranu obvezu u smislu članka 36. stavka 1. Uredbe 2015/848, članak 36. stavak 6. te uredbe samo nalaže tom upravitelju da prenese imovinu koju je premjestio „nakon što je obveza preuzeta”, što podrazumijeva da navedeni upravitelj ima ovlast prijenosa te imovine. Međutim, budući da je jednostrana obveza upravitelja u slučaju insolventnosti samo mogućnost, kao što to pokazuje korištenje glagola „moći” u članku 36. stavku 1. navedene uredbe, opseg njegovih ovlasti, osobito mogućnost premještanja imovine, ne može se *a fortiori* ograničiti ako nije preuzeo nikakvu obvezu u smislu te odredbe.

81 Iz prethodno navedenih razmatranja proizlazi da članak 21. stavak 1. Uredbe 2015/848 treba tumačiti na način da upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti može premjestiti dužnikovu imovinu s državnog područja države članice različite od one iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti iako je svjestan postojanja, s jedne strane, tražbina iz radnog odnosa lokalnih vjerovnika na državnom području te druge države članice, priznatih sudskim odlukama, i, s druge strane, privremene zapljene imovine o kojoj je odlučio radni sud potonje države članice.

*Treće pitanje*

82 Trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 21. stavak 2. Uredbe 2015/848 tumačiti na način da upravitelj u slučaju nesolventnosti u sekundarnom postupku u slučaju nesolventnosti može podnijeti zahtjev za poništenje radnje koju je poduzeo upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti.

83 U skladu s tom odredbom, upravitelj u slučaju nesolventnosti iz sekundarnog postupka također može podignuti zahtjev za poništenje koji je u interesu vjerovnika. Kao što su to istaknuli tužitelji iz glavnog postupka i Europska komisija u svojim očitovanjima, krug osoba protiv kojih se takav zahtjev može podnijeti nije stoga ni na koji način ograničen.

84 Iz toga slijedi da ništa u tekstu navedene odredbe ne omogućuje potporu njezinu tumačenju koje bi spriječilo upravitelja u slučaju nesolventnosti iz sekundarnog postupku u slučaju nesolventnosti da podnese zahtjev za poništenje radnje upravitelja u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti ako smatra da je taj zahtjev koristan za interese vjerovnika.

85 Osim toga, to je tumačenje u skladu s jednim od ključnih ciljeva Uredbe 2015/848, koji se, zahvaljujući mogućnosti pokretanja sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti, kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 40. i 46. te uredbe, odnosi na zaštitu lokalnih interesa (vidjeti po analogiji presudu od 4. rujna 2014., Burgo Group, C-327/13, EU:C:2014:2158, t. 36.).

86 Iz prethodno navedenih razmatranja proizlazi da članak 21. stavak 2. Uredbe 2015/848 treba tumačiti na način da upravitelj u slučaju nesolventnosti iz sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti može podnijeti zahtjev za poništenje radnje koju je poduzeo upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti.

## Troškovi

87 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

1. **Članke 7. i 35. Uredbe (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 72.,**

   **treba tumačiti na način da se:**

   **pravo države u kojoj je pokrenut sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti primjenjuje na postupanje s tražbinama koje su nastale nakon pokretanja tog postupka, a ne na postupanje s tražbinama nastalim između pokretanja glavnog postupka u slučaju nesolventnosti i sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti.**

2. **Članak 3. stavak 2. i članak 34. Uredbe 2015/848**

   **treba tumačiti na način da se:**

   **imovinska masa koja se nalazi u državi u kojoj je pokrenut sekundarni postupak u slučaju nesolventnosti sastoji samo od imovine koja se nalazi na državnom području te države članice u trenutku pokretanja tog postupka.**

3. **Članak 21. stavak 1. Uredbe 2015/848**

   **treba tumačiti na način da:**

   **upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti može premjestiti dužnikovu imovinu s državnog područja države članice različite od one iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti iako je svjestan postojanja, s jedne strane, tražbina iz radnog odnosa lokalnih vjerovnika na državnom području te druge države članice, priznatih sudskim odlukama, i, s druge strane, privremene zapljene imovine o kojoj je odlučio radni sud potonje države članice.**

4. **Članak 21. stavak 2. Uredbe 2015/848**

**treba tumačiti na način da:**

**upravitelj u slučaju nesolventnosti u sekundarnom postupku u slučaju nesolventnosti može podnijeti zahtjev za poništenje radnje koju je poduzeo upravitelj u slučaju nesolventnosti iz glavnog postupka u slučaju nesolventnosti.**

Potpisi